

T Á J É K O Z T A T Ó *
*az államháztartás központi alrendszerének
2018. november végi helyzetéről*

2018. december

* Az államháztartás központi alrendszerének havonkénti részletes adatai megtalálhatók a Magyar Államkincstár honlapján (<http://www.allamkincstar.gov.hu>).

ÖSSZEFOGLALÁS

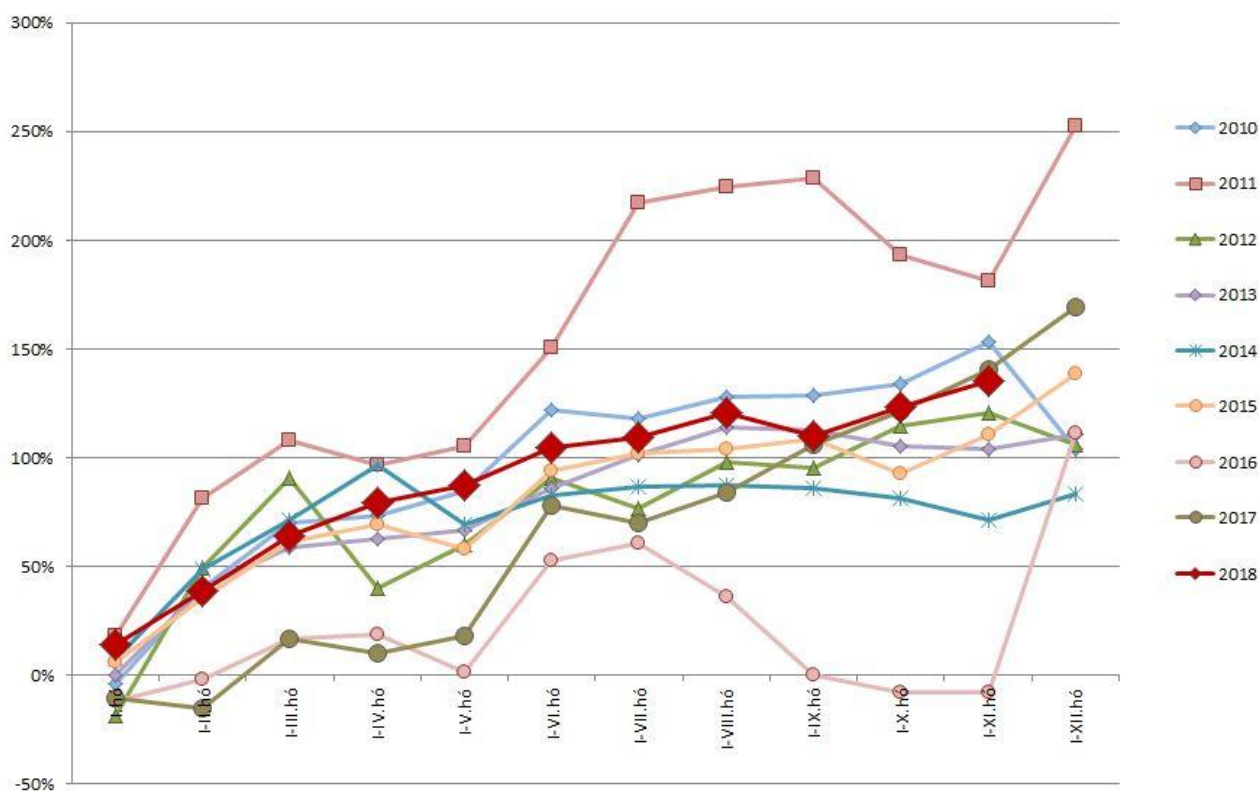
Az adócsökkentésre épülő gazdaságpolitika mellett is hónapról-hónapra növekedő adóbevételek a költségvetés stabilitását eredményezik. A különféle gazdaság- és társadalompolitikai célok megvalósítása így továbbra is biztosított. A várhatóan jóval négy százalék felett alakuló növekedés mellett a 2,4%-os uniós módszertan szerinti államháztartási hiánycél tartható.

A kormány adócsökkentésre és béremelésre épülő gazdaságpolitikája számos területen igazolja eredményességét. Folyamatosan nő a foglalkoztatottak száma, miközben töretlenül emelkednek a reálbérek. Az adókedvezmények nyomán még több pénz marad a gyermeket nevelő családoknál, ami érdemben hozzájárul a fogyasztás bővüléséhez. A költségvetés által biztosított hazai és megelőlegezett uniós fejlesztési források felhasználása a vállalkozások támogatásán keresztül pedig az ország gazdasági helyzetének javítását célozza. Mindezek együttes hatásaként 2018 harmadik negyedében kiemelkedő mértékű, 5,2%-os GDP-bővülést láthattunk.

A fentiek nyomán 2018 novemberéig általános forgalmi adóból 343,6 milliárd, személyi jövedelemadóból 235,4 milliárd, nyugdíj-, egészségbiztosítási és munkaerőpiaci járulékokból 247,3 milliárd, míg jövedéki adóból 81,3 milliárd forinttal több bevétel folyt be, mint a tavalyi év azonos időszakában. Miután novemberben jelentős, 102,2 milliárd forint uniós bevétel érkezett, már 574,6 milliárd forintra emelkedtek a Brüsszeltől hazánkunk megtérített összegek. Ezzel párhuzamosan a költségvetés eddig 1737,4 milliárd forintot fizetett ki a kedvezményezettek részére. A gazdaság teljesítménye a tavalyi év után idén is lehetővé tette nyugdíjprémium kifizetését több mint 2,5 millió nyugdíjasnak és nyugdíjszerű ellátásban részesülőnek, ami 41,2 milliárd forintos kiadást jelentett. Ezen túlmenően folytatódott a hazai forrásból megvalósuló fejlesztések (mint például a közúthálózat felújítása, a Modern Városok Program stb.) finanszírozása.

A 2018. januártól-novemberig terjedő időszakban az államháztartás központi alrendszerének hiánya 1842,4 milliárd forint volt. Ezen belül a központi költségvetés hiánya 1856,1 milliárd forintot tett ki. Az elkülönített állami pénzalapok 39,8 milliárd forintos többletet értek el, a társadalombiztosítás pénzügyi alapjai pedig 26,1 milliárd forintos deficittel zártak. Idén novemberben a központi alrendszer 164,3 milliárd forintos hiányt mutatott.

A központi alrendszer egyenlege az előirányzat százalékában

Az államháztartás központi alrendszerének 2018. november végi főbb pénzforgalmi adatai a következők:

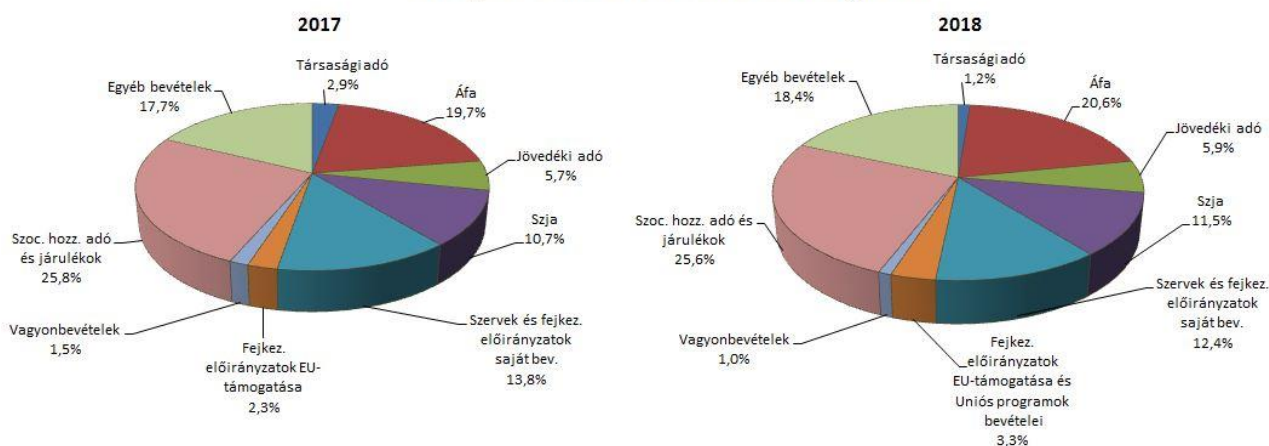
	2017. évi tény milliárd forintban (1)	2017. I-XI. hó tény milliárd forintban (2)	tény=100% Index (%) (2/1)	2018. évi törvényi előirányzat milliárd forintban (1)	2018. I-XI. hó tény milliárd forintban (2)	előirányzat= 100% Index (%) (2/1)
Központi költségvetés egyenlege	-1 763,0	-1 667,0	94,6	-1 311,4	-1 856,1	141,5
bevétel:	13 178,5	10 890,4	82,6	12 553,8	11 534,2	91,9
kiadás:	14 941,5	12 557,4	84,0	13 865,2	13 390,3	96,6
Elkülönített állami pénzalapok egyenlege	72,5	121,3	167,3	-49,3	39,8	
bevétel:	719,6	599,0	83,2	517,0	471,0	91,1
kiadás:	647,1	477,7	73,8	566,3	431,2	76,1
Társadalombiztosítási alapok egyenlege	-142,9	-93,3	65,3	0,0	-26,1	
bevétel:	5 325,2	4 817,2	90,5	5 680,6	5 196,6	91,5
kiadás:	5 468,1	4 910,5	89,8	5 680,6	5 222,7	91,9
Egyenleg összesen	-1 833,4	-1 639,0	89,4	-1 360,7	-1 842,4	135,4
bevétel:	19 223,3	16 306,6	84,8	18 751,4	17 201,8	91,7
kiadás:	21 056,7	17 945,6	85,2	20 112,1	19 044,2	94,7

A KÖZPONTI ALRENDSZER PÉNZÜGYI FOLYAMATAINAK ALAKULÁSA

1. A FŐBB BEVÉTELEK

A központi alrendszer 2018. november végi 17 201,8 milliárd forint összegű bevételei az előző év azonos időszakához képest 895,2 milliárd forinttal, 5,5%-kal magasabb összegben alakultak. Ezen belül kiemelhető, hogy növekedtek az általános forgalmi adóból, a személyi jövedelemadóból, a jövedéki adóból, valamint a biztosítottak által fizetett nyugdíj-, egészségbiztosítási és munkaerőpiaci járulékokból származó bevételek. Az uniós bevételek is magasabban alakultak az előző év azonos időszakához képest, döntően a szeptember, október és november hónapban érkezett bevétel eredményeképpen. Elmaradtak viszont az előző év azonos időszakához képest a társasági adóból származó bevételek, az állami vagyonnal kapcsolatos befizetések, valamint az uniós támogatások utólagos megtérítése.

A központi alrendszer főbb bevételeinek megoszlása

A bevételek közül a **társasági adó** mérlegsonon az év első tizenegy hónapjában 207,5 milliárd forint realizálódott, ami az előző év azonos időszakától 259,7 milliárd forinttal (55,6%-kal) maradt el. A bázisévhez viszonyítva az elmaradást egyrészt a 2017. évi adóelőleg-kiegészítést érintő rendelkezések 2018 januárjára történő jelentős áthúzódása magyarázza, másrészt lényegesen csökkent a növekedési adóhitel-befizetések összege.

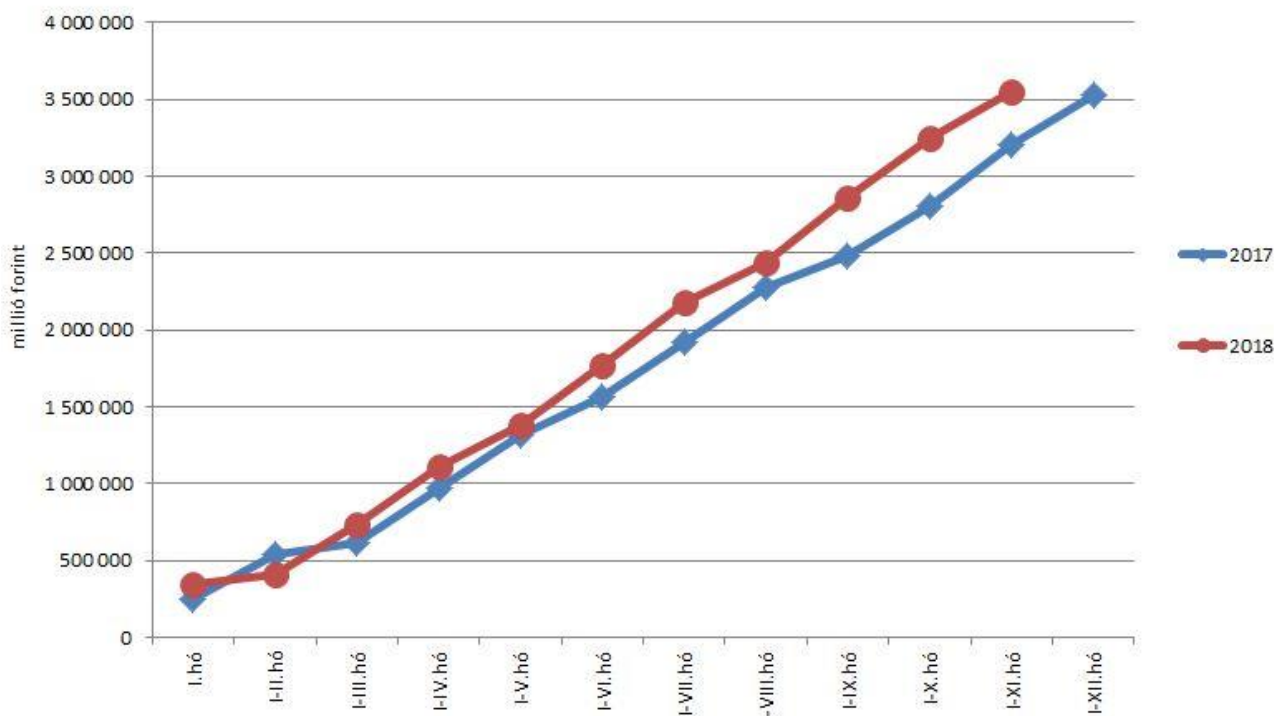
Az **egyéb központosított bevételekből** november végéig összesen 466,4 milliárd forint bevétel teljesült, amely a törvényi előirányzat 100,5%-ának felel meg. Ezen belül kiemelendő az elektronikus útdíj 167,7 milliárd forintot kitevő összege.

Egyéb központosított bevételek alakulása (millió forintban)

Megnevezés	2017. I-XI. hó	2018. I-XI. hó	Eltérés	
			millió forint	%
Rehabilitációs hozzájárulás	79 577,1	91 381,5	11 804,4	114,8
Környezetvédelmi termékdíjak	62 993,9	63 983,7	989,8	101,6
Vízkeszletjárulék	10 592,9	12 633,1	2 040,2	119,3
Hulladéklerakási járulék	10 766,7	13 202,1	2 435,4	122,6
Elektronikus útdíj	157 958,5	167 692,3	9 733,8	106,2
Korkedvezmény-biztosítási járulék	8,2	7,5	-0,7	91,5
Időalapú útdíj	58 236,1	62 146,7	3 910,6	106,7
Bírságok	27 912,4	46 576,6	18 664,2	166,9
Egyéb tételek összesen	9 638,3	8 772,2	-866,1	91,0
Összesen	417 684,1	466 395,7	48 711,6	111,7

November végéig az **általános forgalmi adóból** 3550,7 milliárd forint bevétele keletkezett a költségvetésnek, ami az egy évvel korábbi bevételnél 343,6 milliárd forinttal magasabb.

Általános forgalmi adó

A befizetések és a kiutalások alakulása a következők szerint változott:

Általános forgalmi adó bevétel alakulása (milliárd forint)

Megnevezés	2017. I-XI. hó	2018. I-XI. hó	Eltérés	
			Mrd Ft	%
Befizetés	5 598,2	6 316,8	718,6	112,8
Kiutalás	2 391,1	2 766,1	375,0	115,7
Egyenleg	3 207,1	3 550,7	343,6	110,7

Az idei év első tizenegy hónapjában mind a befizetések, mind a kiutalások felülteljesültek az előző év azonos időszakához képest. A befizetések azonban kiemelkedően, 718,6 milliárd forinttal haladták meg a 2017. évi november végi összeget. A bevétel alakulását befolyásolta, hogy egyaránt növekedett a belföldi, az import és a dohánytermékek utáni áfabevétel. A belföldi befizetések emelkedése elsősorban a kereskedelemhez és a feldolgozóiparhoz köthető. A dohánytermékek utáni bevételek előző évhez viszonyított növekedését elsősorban a magasabb cigarettaforgalom, illetve a jogszabályváltozások miatti alacsonyabb bázisívi bevétel határozta meg. Az import utáni befizetések növekedésének hátterében a forgalom bővülése áll. Az áfakiutalást jogszabályváltozás is érintette, 2018 januárjától a „jó adózók” kiutalási határideje 45 napról 30 napra csökkent.

A **jövedéki adóból** származó bevétel az év első tizenegy hónapjában 1015,1 milliárd forintot tett ki, amely az egy évvel korábbi bevételnél 81,3 milliárd forinttal magasabb. A bevételek megoszlása a következők szerint alakult:

Jövedéki adó bevétel alakulása (milliárd forint)

Megnevezés	2017. I-XI. hó	2018. I-XI. hó	Eltérés	
			Mrd Ft	%
Üzemanyag jövedéki adó	588,6	610,3	21,7	103,7
Dohánygyártmány jövedéki adó	261,7	315,2	53,5	120,4
Egyéb termék jövedéki adó	83,0	89,2	6,2	107,5
Import jövedéki adó és energiaadó	0,5	0,4	-0,1	80,0
Jövedéki adók összesen	933,8	1 015,1	81,3	108,7

A dohánytermékek utáni bevételek emelkedésének hátterében elsősorban a nagyobb cigarettaforgalom, a 2018. szeptemberi adómérték-emelés, illetve a jogszabályváltozások miatti alacsonyabb bázisívi bevétel áll. Az üzemanyagok utáni bevétel növekedését elsősorban a magasabb üzemanyag-forgalom indokolja, melyet részben kompenzáltak a bázisév I. negyedévében érvényes magasabb adómértékek. Az egyéb termékek között a szeszesitalok esetében a bevételek növekedésének hátterében a forgalom növekedése áll, melyet részben kompenzált a bázisév eleji magas bevétel, mely a népegészségügyi termékadót érintő törvényi változásokhoz köthető készletezési hatás eredménye.

A **pénzügyi tranzakciós illetékből** származó bevétel november végéig 213,6 milliárd forintot tett ki, amely az egy évvel korábbi bevételnél 15,4 milliárd forinttal magasabb. A növekedés hátterében a pénzforgalmi szolgáltatók és a Kincstár egyaránt magasabb befizetése áll.

A **személyi jövedelemadó** államháztartási szintű bevétele az év első tizenegy hónapjában 1975,1 milliárd forint volt, amely 235,4 milliárd forinttal magasabb az egy évvel korábbi összegnél. A bázisidőszaktól való eltérés oka a magasabb bérkiáramlás miatti befizetésnövekedés. Az előző év azonos időszakához képest a befizetések és a kiutalások alakulását a következő táblázat részletezi:

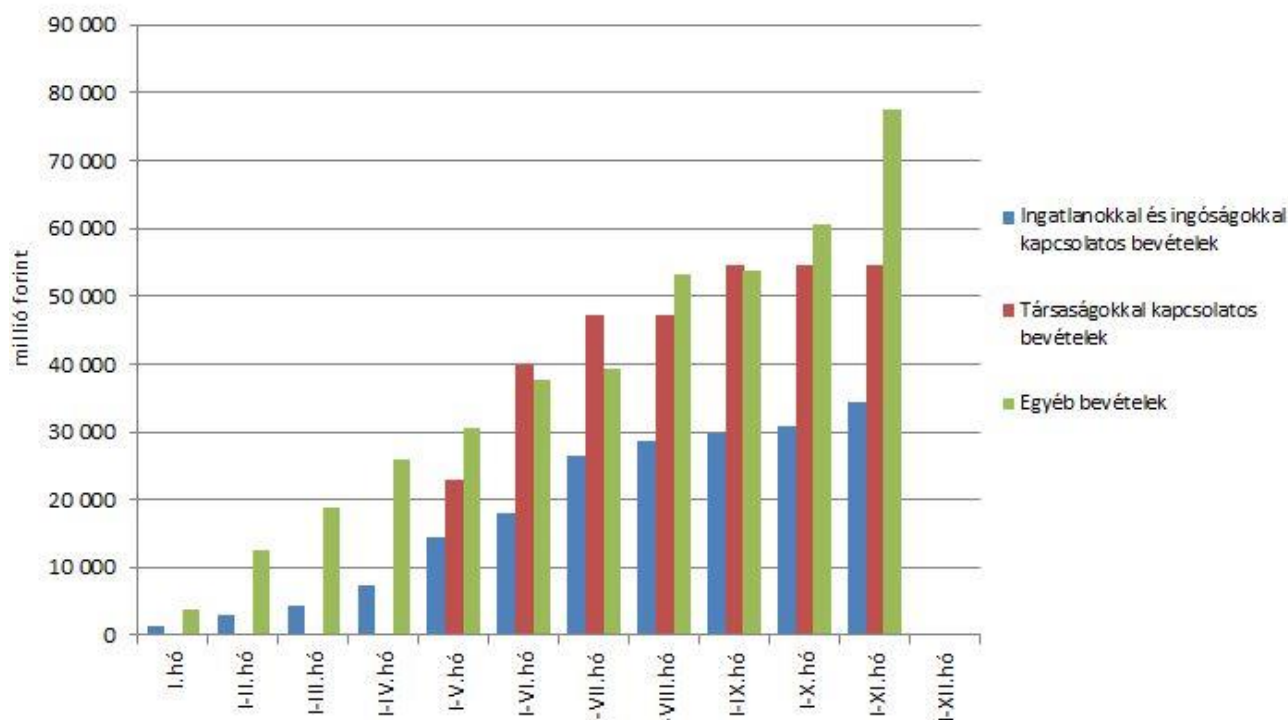
Személyi jövedelemadó bevétel alakulása (milliárd forint)

Megnevezés	2017. I-XI. hó	2018. I-XI. hó	Eltérés	
			Mrd Ft	%
Befizetés	1 842,5	2 088,3	245,8	113,3
Kiutalás	102,8	113,2	10,4	110,1
Egyenleg	1 739,7	1 975,1	235,4	113,5

A **„Központi Maradványalapba történő befizetések”** mérlegsorra a költségvetési szervek és a szakmai fejezeti kezelésű előirányzatok az év első tizenegy hónapjában összesen 199,4 milliárd forint maradványt fizettek be.

Az **állami vagyonnal kapcsolatos befizetések** november végi halmozott összege 166,5 milliárd forint volt, melynek összetételét a következő diagram szemlélteti:

Állami vagyonnal kapcsolatos befizetések a 2018. évben

A 2018. évi költségvetési törvénnyel összhangban az uniós bevételek az idei évtől a támogatást nyújtó uniós előirányzatok helyett a költségvetés XLII. A költségvetés közvetlen bevételei és kiadásai fejezetébe érkeznek, így ezek kimutatására az **„Uniós programok**

bevételei” mérlegsoron kerül sor. Erre a mérlegsorra november végéig 574,0 milliárd forint bevétel érkezett. A keletkezett bevételek túlnyomó része a Széchenyi 2020 Operatív Programokhoz, valamint a Vidékfejlesztési Programhoz kapcsolódik.

Az „Egyéb uniós bevételek” mérlegsoron belül az „**Uniós támogatások utólagos megtérítése**” soron 2018 novemberéig minimális összegű (0,1 milliárd forint) bevétel keletkezett. Az idei évre tervezett bevétel a 2007-2013-as időszaki programok zárása keretében várhatóan az év utolsó hónapjában fog beérkezni.

A **szociális hozzájárulási adóból és járulékokból** származó I-XI. havi bevételek alakulását a következő táblázat mutatja be:

A szociális hozzájárulási adóból és járulékokból származó bevételek alakulása (milliárd forint)

Megnevezés	2017. I-XI. hó	Az alap I-XI. havi bevételén belüli aránya (%)	2018. I-XI. hó	Az alap I-XI. havi bevételén belüli aránya (%)	Eltérés	
					Mrd Ft	%
Nyugdíjbiztosítási Alap	2 687,1	92,9	2 970,3	97,1	283,2	110,5
Egészségbiztosítási Alap	1 178,7	61,2	1 260,4	58,9	81,7	106,9
Nemzeti Foglalkoztatási Alap	336,6	71,6	179,8	55,2	-156,8	53,4
Összesen	4 202,4		4 410,5		208,1	105,0

A **Nyugdíjbiztosítási Alap** I-XI. havi bevételeinek döntő része, 97,1%-a a **szociális hozzájárulási adóból és járulékokból** származik. A szociális hozzájárulási adó és járulékok előző évhez viszonyított elemzésekor figyelembe kell venni, hogy megváltozott a szociális hozzájárulási adó megosztási aránya, a Nyugdíjbiztosítási Alap részesedése az előző évhez képest 71,61%-ról 79,5%-ra emelkedett. 2018-ban megváltozott az adó mértéke is, amely a 2017. évi 22,0%-ról 19,5%-ra csökkent. Az I-XI. havi bevételek 283,2 milliárd forinttal haladták meg az előző év azonos időszakában befolyt szociális hozzájárulási adóból és járulékokból származó bevételeket. A bevételnövekedést a megosztási arálynak a Nyugdíjbiztosítási Alap javára végrehajtott emelése, és az előző év azonos időszakához képest bekövetkezett bruttókereset-növekedés együttes hatása eredményezte. A biztosítottak által fizetett nyugdíjjárulék – amelyet nem érint a megosztási arány módosítása – az I-XI. hónapban 137,6 milliárd forinttal magasabb összegben, 12,9%-kal nagyobb mértékben teljesült a tavalyi azonos időszakhoz képest. A jelentős mértékű bevételnövekedést a bérkiáramlást ösztönző kormányzati intézkedések, programok (minimálbér-emelés, szakmai bérminimum emelése, életpályaprogramok, az egészségügyben dolgozók előrehozott béremelése stb.) eredményezték.

Az **Egészségbiztosítási Alap** esetében a **szociális hozzájárulási adóból és járulékokból** származó 2018. évi első tizenegy havi bevétel az alap összes bevételének 58,9%-át tette ki, és 81,7 milliárd forinttal haladta meg az előző év azonos időszakában ilyen jogcímen befolyt bevételeket. Az Egészségbiztosítási Alap változatlan megosztási aránnyal részesül a szociális hozzájárulási adóból. A bevételek alakulásánál figyelembe kell venni, hogy a szociális hozzájárulási adó mértéke 2018. januártól 2,5 százalékponttal csökkent, továbbá az előző év azonos időszakához képest bruttókereset-növekedés következett be.

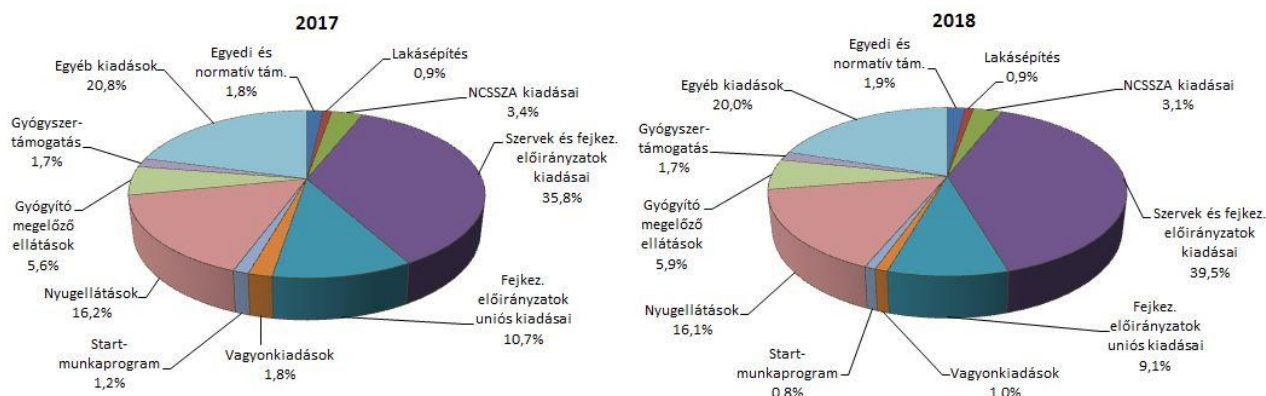
Tavaly az I-XI. hónapokban a **Nemzeti Foglalkoztatási Alapnak (NFA)** a szociális hozzájárulási adóból 176,7 milliárd forint bevétele származott. Az NFA 2018-tól már nem részesül e bevételből. Idén november végéig az egészségbiztosítási és munkaerőpiaci járulék NFÁ-t megillető hányada 179,8 milliárd forintot tett ki, mely 19,9 milliárd forinttal haladta meg az előző év azonos időszakának az összegét

Az Egészségbiztosítási Alap 2018. első tizenegy havi összes bevételeinek 7,4%-a az **egészségügyi hozzájárulásból** származó bevétel volt. 2018. I-XI. hónapjában az alapnak ebből 158,0 milliárd forint bevétele keletkezett, amely a 2017. január-november havi bevételtől 2,1 milliárd forinttal maradt el. E bevétel alakulásában szerepet játszik a 22,0%-os mértékű egészségügyi hozzájárulás ez évi 2,5 százalékpontos csökkentése.

2. A FŐBB KIADÁSOK

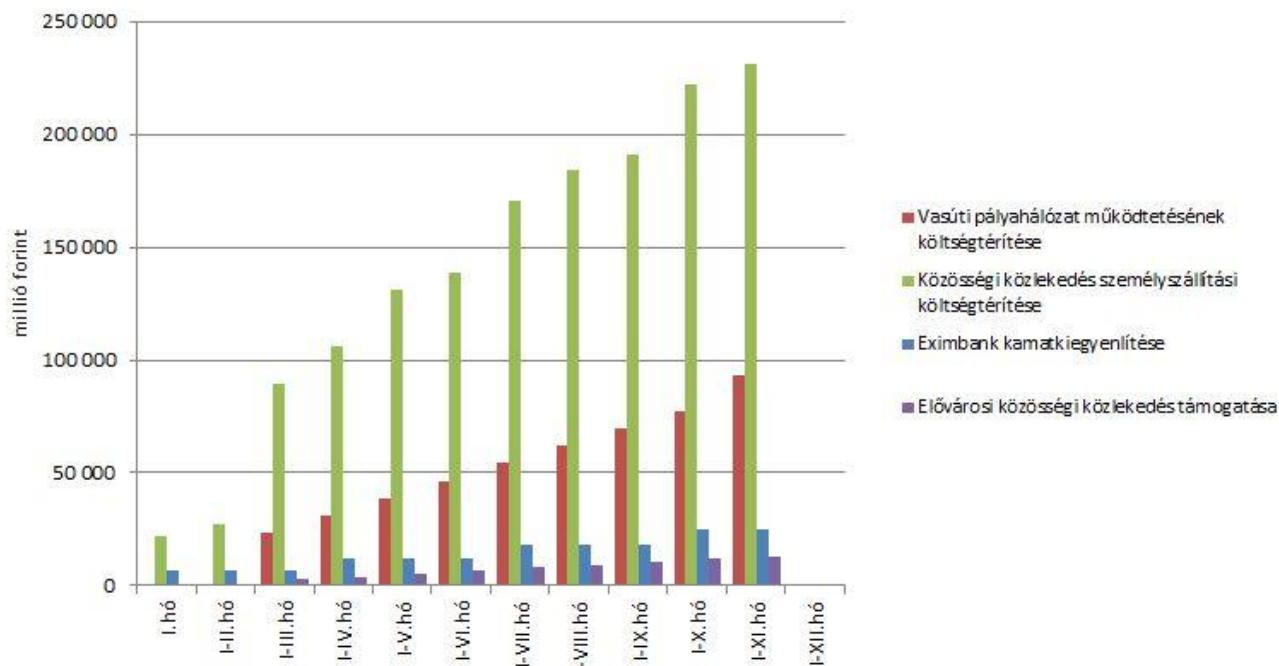
A központi alrendszer 2018. november végi 19 044,2 milliárd forint összegű kiadásai 1098,6 milliárd forinttal, 6,1%-kal teljesültek magasabb összegben, mint az elmúlt év azonos időszakában. Ezen belül jelentősen emelkedtek az előző év első tizenegy hónapjához képest a költségvetési szervek kiadásai, a szakmai fejezeti kezelésű előirányzatok hazai kiadásai, valamint a nyugellátásokra és a gyógyító-megelőző ellátásra fordított összegek is.

A központi alrendszer főbb kiadásainak megoszlása

Az **egyedi és normatív támogatásokra** fordított kiadások az év első tizenegy hónapjában 361,5 milliárd forintot tettek ki, amely összeg 13,9%-kal haladta meg az előző év azonos időszakában történt teljesítés értékét. A különbség döntően a közösségi közlekedés személyszállítási, valamint a vasúti pályahálózat-működtetési költségtérítés időszakosan magasabb összegű kifizetéseire vezethető vissza. A kiadások meghatározó tételeit jelentő közösségi közlekedés személyszállítási és vasúti pályahálózat-működtetési költségtérítés, valamint az elővárosi közösségi közlekedés támogatása kapcsán közszolgáltatási szerződésekben, az Eximbank Zrt. részére nyújtott kamatkiegyenlítés esetében pedig jogszabályban meghatározott ütemezés alapján fizet az állam. A főbb tételek alakulását a következő diagram szemlélteti:

Egyedi és normatív támogatások a 2018. évben

A lakásépítési támogatásokra fordított kiadások november végéig 173,2 milliárd forintot tettek ki, amely 4,7 milliárd forinttal magasabb a korábbi év azonos időszakának teljesülésénél. Az eltérést elsősorban a Családi Otthonteremtési Kedvezményt, az adó-visszatérítési támogatást és a jelzáloglevelek kamattámogatását igénybe vevők létszámának változása, valamint az elszámolási szabályok miatti kifizetések gyakorisága magyarázza. Ezenfelül a kifizetéseket az árfolyam- és a referenciahozamok, valamint a további konstrukciókat igénybe vevők létszámának alakulása is befolyásolta.

A Nemzeti Család- és Szociálpolitikai Alap a családi támogatásokat, a korhatár alatti ellátásokat, a jövedelempótló és jövedelemkiegészítő szociális támogatásokat, valamint a különféle jogcímen adott térítéseket tartalmazza. A főbb támogatásokat az alábbi táblázat részletezi:

Megnevezés	2017. I-XI. hó	2018. I-XI. hó	Eltérés	
			Mrd Ft	%
Családi támogatások	379,2	370,3	-8,9	97,7
<i>Ebből:</i>				
<i>családi pótlék</i>	292,8	283,7	-9,1	96,9
<i>gyermekgondozást segítő ellátás</i>	57,4	57,4	0,0	100,0
<i>gyermeknevelési támogatás</i>	10,5	10,5	0,0	100,0
<i>életkezdési támogatás</i>	5,8	6,5	0,7	112,1
Korhatár alatti ellátások	86,6	85,3	-1,3	98,5
<i>Ebből:</i>				
<i>korhatár előtti ellátás és táncművészeti életjáradék</i>	17,1	16,9	-0,2	98,8
<i>szolgálati járandóság</i>	69,5	68,4	-1,1	98,4
Jövedelempótló és jövedelemkiegészítő szociális támogatások	115,9	112,6	-3,3	97,2
<i>Ebből:</i>				
<i>járási szociális feladatok ellátása</i>	57,7	54,8	-2,9	95,0
<i>fogytékossági támogatás és vakok személyi járadéka</i>	31,6	32,0	0,4	101,3
<i>politikai rehabilitációs és más nyugdíj-kiegészítések</i>	14,3	14,2	-0,1	99,3
Különféle jogcímen adott térítések	21,8	21,9	0,1	100,5
<i>Ebből:</i>				
<i>közgyógyellátás</i>	15,2	15,3	0,1	100,7
Összesen	603,5	590,1	-13,4	97,8

A **családi támogatásokra** idén az év első tizenegy hónapjában összesen 370,3 milliárd forintot fordítottak, amely 2,3%-kal maradt el az előző év azonos időszakában kifizetett összegtől. Ezt döntően a családi pótlékra kifizetett összeg (283,7 milliárd forint) előző évhez viszonyított mérséklődése magyarázza. Ennek oka, hogy a korábban elindult Népesedéspolitikai Akció ugyan hatékonyan segíti elő a kedvező demográfiai folyamatokat, azonban a támogatási rendszerbe belépők számának folyamatos növekedése nem tudja kompenzálni a korábbi évek kedvezőtlen folyamatai következtében kilépők miatti létszámkiesést. A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény alapján november hónapban kifizetésre került az évente két alkalommal járó természetbeni gyermekvédelmi támogatás második üteme. Ezzel a pénzbeli és természetbeni gyermekvédelmi támogatásokra idén átutalt összeg meghaladta a 3,8 milliárd forintot. Az életkezdési támogatásra november végéig folyósított összeg (6,5 milliárd forint) az idei év első tizenegy hónapjában 0,7 milliárd forinttal volt magasabb, mint az előző év azonos időszakában. Ennek oka, hogy a fiatalok életkezdési támogatásáról szóló törvénynek megfelelően mindig a tárgyévet megelőző évi fogyasztói árindex mértékével megegyező mértékű kamat kerül jóváírásra az életkezdési letéti számlákon nyilvántartott követelések után.

A **korhatár alatti ellátásokra** november végéig 85,3 milliárd forintot folyósítottak, szemben az előző évben e célra kifizetett 86,6 milliárd forinttal. Az ellátásokra kifizetett összeg csökken, mivel az ellátottak betöltik a nyugdíjkorhatárt, és öregségi nyugdíjra válnak jogosulttá. Az adatok tartalmazzák ezen ellátások januárban végrehajtott emelésének (a nyugdíjakra vonatkozó szabályok szerint végrehajtott 3,0%-os emelés, továbbá a 2017. novemberi 0,8%-os kiegészítő emelés beépítése) a hatását is. Az ezen ellátásokban részesülők esetében is novemberben sor került - a gazdaság teljesítményéből következően - egyszeri juttatás (nyugdíjprémium) kifizetésére.

Idén az első tizenegy hónapban a **jövedelempótló és jövedelemkiegészítő szociális támogatásokra** kifizetett összeg 3,3 milliárd forinttal kevesebb volt az egy évvel korábbi kiadásnál. A jövedelempótló és jövedelemkiegészítő szociális támogatásokon belül a legnagyobb összeget (54,8 milliárd forint) a járási szociális feladatok ellátására fordították, amely 2,9 milliárd forinttal maradt el az előző évi kifizetéstől. Ebből az előirányzatból kerül folyósításra a foglalkoztatást helyettesítő támogatás, az abban részesülők létszáma – köszönhetően a kedvező munkaerőpiaci folyamatoknak – csökkenést mutat. Egyéb kisebb ellátásoknál (például mezőgazdasági járadék, házastársi pótlék) is kismértékű csökkenés látható, figyelemmel arra, hogy ezek kifutó jellegű ellátások. Kiemelhető, hogy a 183/2018. (X. 8.) Korm. rendelet alapján ezen ellátások meghatározott körébe tartozók (például fogyatékosági támogatásra, házastársi pótlékra, átmeneti bányászjáradékra jogosultak) is részesültek a novemberi egyszeri juttatásban (nyugdíjprémiumban).

A **különbéle jogcímen adott térítések** november végéig 21,9 milliárd forintot tettek ki, míg az előző évi teljesítés közel hasonló, 21,8 milliárd volt. A térítéseken belül a legnagyobb összeget, 15,3 milliárd forintot a közgyógyellátásra fizették ki, szemben az előző évi 15,2 milliárd forinttal.

A **helyi önkormányzatok** 2018. évi feladataihoz a hatályos költségvetési törvény 705,4 milliárd forint állami támogatást biztosít, ami a 2017. évi 641,1 milliárd forintos eredeti törvényi előirányzatnál 64,3 milliárd forinttal magasabb. E többlet szolgál fedezetül egyrészt a minimálbért és garantált bérminimumot érintő intézkedésekre és szociális

hozzájárulási adócsökkentésre 19,0 milliárd forint értékben, másrészt egyéb bérintézkedésekre (pl. polgármesterek béremelésére, óvodai segítők 7+3%-os béremelésére, óvodapedagógusok minősítésének többletköltségére, szociális béremelésekre, kulturális illetménypótléokra) 25,1 milliárd forint értékben, ezenfelül egyéb feladatokra (kiemelt fejlesztési többletekre, bölcsődei feladatfinanszírozás kialakításának többlettámogatására, egyéb kisösszegű pluszforrásokra) 20,2 milliárd forint értékben.

A jelentősebb tételek alakulását a következő táblázat mutatja:

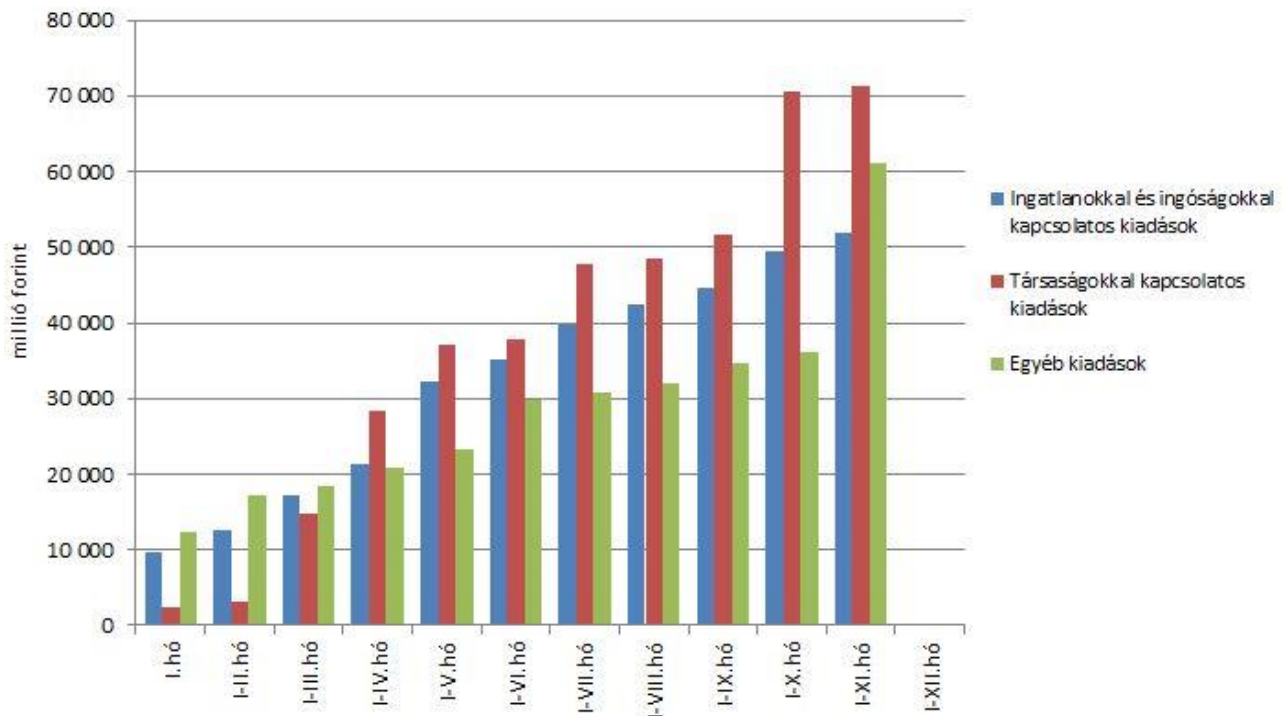
A helyi önkormányzatok támogatásának alakulása (milliárd forint)

Megnevezés	2017. I-XI. hó	2018. I-XI. hó	Eltérés	
			Mrd Ft	%
A helyi önkormányzatok általános működésének és ágazati feladatainak támogatása	512,2	547,2	35,0	106,8
<i>A helyi önkormányzatok működésének általános támogatása</i>	139,1	141,9	2,8	102,0
<i>A települési önkormányzatok egyes köznevelési feladatainak támogatása</i>	160,7	165,7	5,0	103,1
<i>A települési önkormányzatok egyes szociális, gyermekjóléti és gyermekétkeztetési feladatainak támogatása</i>	183,5	204,6	21,1	111,5
<i>A települési önkormányzatok kulturális feladatainak támogatása</i>	28,9	35,0	6,1	121,1
Helyi önkormányzatok kiegészítő támogatása	52,6	60,5	7,9	115,0
Költségvetési szerveknél foglalkoztatottak kompenzációja	4,4	2,9	-1,5	65,9
Év közben létrejött új jogcímek kiadásai	62,6	71,4	8,8	114,1
Összesen	631,8	682,0	50,2	107,9

A „Hozzájárulás az EU költségvetéséhez” mérlegsoron a 2018 novemberéig teljesített kiadás 289,2 milliárd forint, ami a törvényi előirányzat 93,3%-a, és a tervezettnél megfelelően alakult. A hozzájárulás 51,8 milliárd forinttal haladta meg a 2017. év azonos időszakában teljesített összeget.

Az **állami vagyonnal kapcsolatos kiadások** november végi halmozott összege 184,2 milliárd forint volt, melynek összetételét a következő diagram szemlélteti:

Állami vagyonnal kapcsolatos kiadások a 2018. évben

Az elkülönített állami pénzalapok kiadásai közül jelentősebb összeget tett ki a **Nemzeti Foglalkoztatási Alapból finanszírozott Start-munkaprogram** kiadása, mely november végéig 160,6 milliárd forintban alakult. Ezen kiadás az előző év azonos időszakában teljesített összegtől 57,0 milliárd forinttal maradt el.

A társadalombiztosítás pénzügyi alapjain belül nagyságrendileg kiemelkedő tétel volt a **Nyugdíjbiztosítási Alapnál a nyugellátásokra** fordított 3072,5 milliárd forint. Az I-XI. havi kifizetések tartalmazzák az év elején végrehajtott emeléseket, azaz a nyugdíjakra beépült 2017. évi novemberi 0,8%-os kiegészítő, illetve az arra számított januári 3,0%-os nyugdíjemelések összegét. Az előző év azonos időszakához képest így a költségvetés nyugdíjakra 162,0 milliárd forinttal, azaz 5,6 %-kal költött többet. Ezen belül a korbetöltött öregségi nyugdíjakra 139,6 milliárd forinttal, a nők 40 éves szolgálati jogviszonyával igényelhető ellátásra 6,2 milliárd forinttal több pénz került kifizetésre, mint az előző év azonos időszakában. A kedvező makrogazdasági adatok figyelembevételével november hónapban a Nyugdíjbiztosítási Alapból nyugdíjprémium és egyszeri juttatás címén 35,9 milliárd forint került kifizetésre. A többlet kifizetés 2,3 millió, a Nyugdíjbiztosítási Alapból finanszírozott ellátást érintett. A hatályos jogszabályok értelmében, amennyiben a gazdasági növekedés várható mértéke a 3,5%-ot meghaladja és az államháztartás egyenlegcélja is teljesül, akkor az öregségi és hozzátartozói nyugdíjasokat novemberben a havi járandóságuk mellé nyugdíjprémium illeti meg. Az első nyolc hónap adatai alapján a GDP várható éves növekedése 4,4% lesz. Ezek alapján a nyugdíjasok a tavalyi évet követően idén novemberben is kaptak nyugdíjprémiumot. A nők 40 éves jogosultsági idejével igénybe vehető ellátásokban, illetve egyéb nyugdíjszerű ellátásokban részesülők számára a nyugdíjprémium összegével megegyező mértékű egyszeri juttatás járt. 2018-ban

minden nyugdíjas, akinek eléri a 80 ezer forintot a nyugdíja, a maximális 18 ezer forintra számíthatott.

Az **Egészségbiztosítási Alap** 2018. első tizenegy havi összes kiadásának 27,8%-át a **pénzbeli ellátásokra** fordított összeg adta. Az ellátások részletes bemutatását a következő táblázat tartalmazza:

Az Egészségbiztosítási Alap pénzbeli ellátásokra fordított kiadásainak alakulása (milliárd forint)

Megnevezés	2017. I-XI. hó	2018. I-XI. hó	Eltérés	
			Mrd Ft	%
Pénzbeli ellátások	563,9	595,9	32,0	105,7
<i>Ebből:</i>				
<i>Rokkantság, rehabilitációs ellátások</i>	275,0	263,4	-11,6	95,8
<i>Gyermekgondozási díj</i>	138,7	161,6	22,9	116,5
<i>Táppénz</i>	91,0	106,3	15,3	116,8

Az Egészségbiztosítási Alapon belül a legnagyobb kiadási előirányzatot képező **gyógyító-megelőző ellátásokra** kifizetett összeg 1117,9 milliárd forint volt az év első tizenegy hónapjában, ez 110,9 milliárd forintra több, mint a bázisidőszak kiadása. Az előző év azonos időszakához viszonyított növekedésben szerepet játszanak az egészségügyi ágazatban végrehajtott béremelések (a szakdolgozókat és orvosokat érintő 2017. novemberi béremelés, továbbá a szakdolgozók tekintetében a 2018. novemberi béremelés januárra történő előrehozása), valamint a háziiorvosi és fogászati ellátás finanszírozásának növekedése. (Ez utóbbiak szerint a háziiorvosi szolgálatok rezsitámogatásának havi összege 2017. II. félévében, majd ezt követően 2018 márciusában további 130-130 ezer forintra emelkedett, a fogászati alapellátásnál bevezetésre került a havi 130 ezer forint rezsitámogatás.)

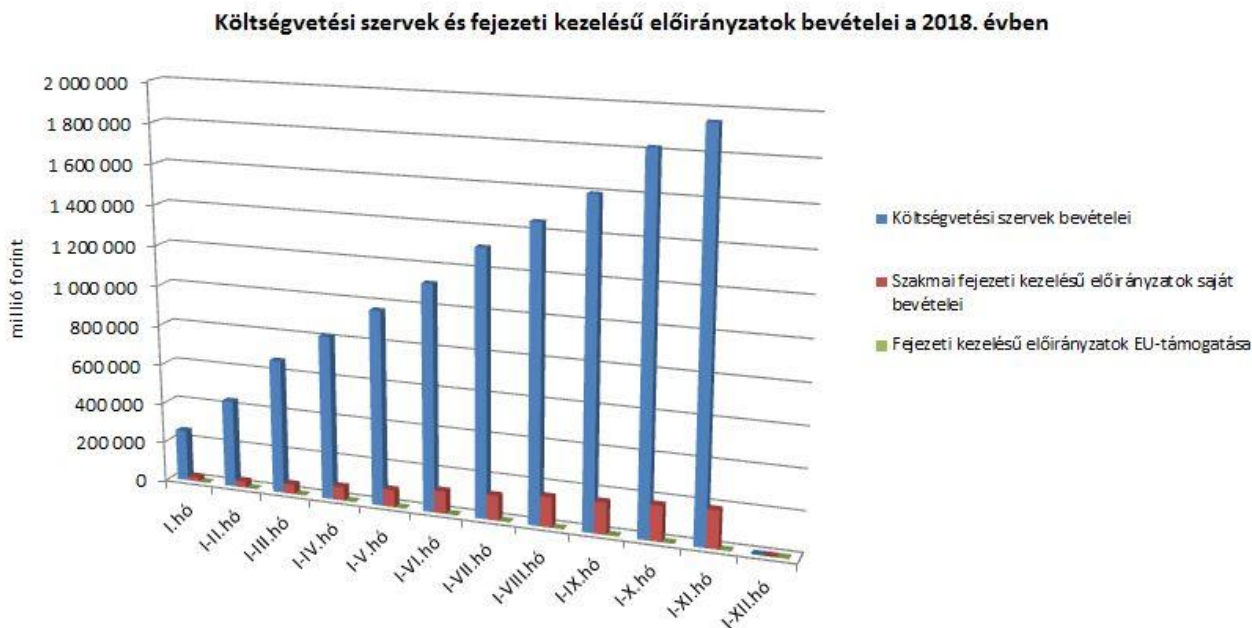
3. A KÖZPONTI KÖLTSÉGVETÉSI SZERVEK ÉS FEJEZETI KEZELÉSŰ ELŐIRÁNYZATOK ALAKULÁSA

2018 első tizenegy hónapjában a **központi költségvetési szervek bevételei** összesen 1946,0 milliárd forintot tettek ki, amelyek 1,6%-kal voltak alacsonyabbak a 2017. évi november végi bevételeknél. Az intézmények bevételei közül a következő jelentősebb tételek emelhetők ki: 815,6 milliárd forint a Nemzeti Egészségbiztosítási Alapkezelő által az egészségügyi intézményeknek utalt támogatás, 260,9 milliárd forint a 2014-2020 közötti kohéziós politikai operatív programok előirányzat-felhasználási számlájáról közvetlenül érkezett bevétel, több intézmény részére, különböző projektek támogatási előlegeként, valamint 89,6 milliárd forint jóváírás az Országos Rendőr-főkapitányság részére a „Tömeges bevándorlás kezeléséhez kapcsolódó kiadások”, „A terrorellenes intézkedések megvalósításához kapcsolódó kiadások”, illetve a „Belső Biztonsági Alap” törvényi sorokról. A két év első tizenegy havi bevételei közötti eltérést okozó számos tényező közül kiemelhető a Nemzeti Egészségbiztosítási Alapkezelő által az egészségügyi intézményeknek utalt támogatás.

A **szakmai fejezeti kezelésű előirányzatok** esetében a **hazai forrásból származó bevételek** összege 2018 első tizenegy hónapjában 188,8 milliárd forint volt, mely 78,5 milliárd forinttal alacsonyabb az előző évi november végi bevételekhez képest. „A 2007-2013. évek közötti operatív programok visszaforgó pénzeszközeinek felhasználása és kezelése” törvénysorra a visszaforgó pénzeszközök kötelezettségvállalással nem terhelt részének visszautalásából adódóan idén 16,8 milliárd forint bevétel érkezett, az ilyen jellegű bevétel a tavalyi év azonos időszakában ennél jóval magasabb volt. Ezenfelül 60,1 milliárd forintot tett ki az uniós fejlesztések operatív programjai előirányzat-felhasználási keretszámlájára visszautalt összeg.

A „**Fejezeti kezelésű előirányzatok EU támogatása**” mérlegsorra 2018. november végéig csak minimális összegű (0,6 milliárd forint) bevétel érkezett, mivel a 2018. évi költségvetési törvénnyel összhangban az uniós bevételek az idei évtől a támogatást nyújtó uniós előirányzatok helyett a költségvetés XLII. A költségvetés közvetlen bevételei és kiadásai fejezetébe érkeznek, így ezek kimutatására az „**Uniós programok bevételei**” mérlegsoron kerül sor.

A 2018. évi november végi, együttesen több mint 2135 milliárd forint összegű bevételek megoszlását a következő grafikon szemlélteti:

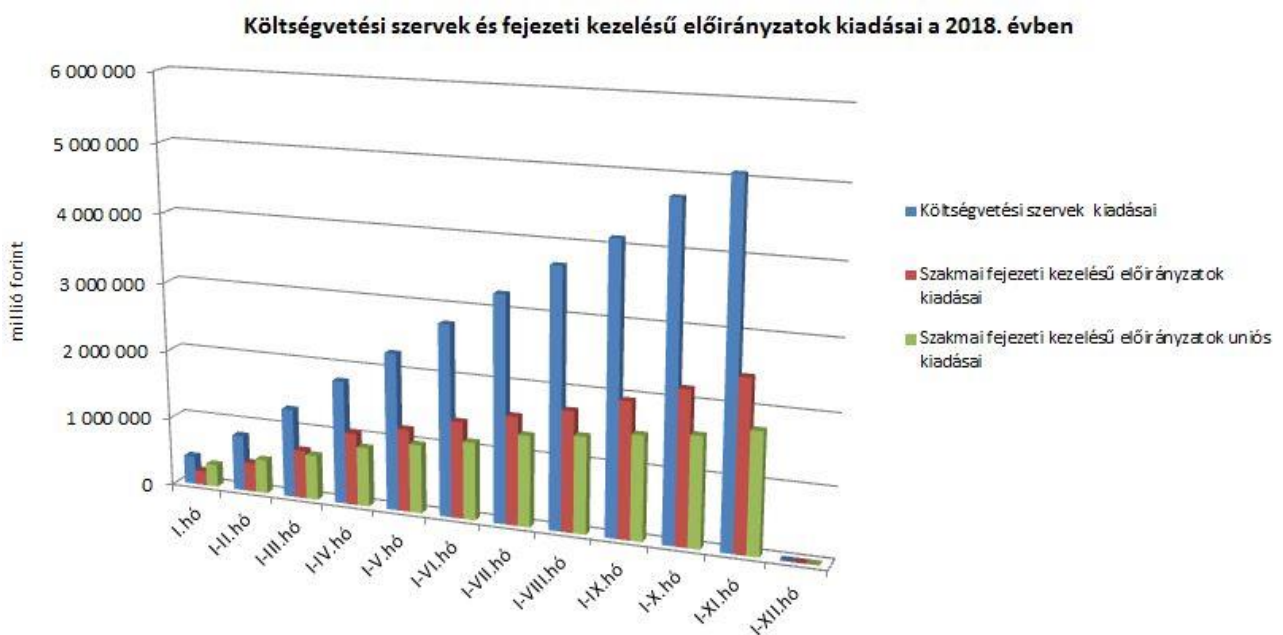
2018 első tizenegy hónapjában a **költségvetési szervek kiadásai** 5080,3 milliárd forintot tettek ki, ez 11,2%-kal magasabb a 2017. évi november végi kiadásoknál. Az intézmények teljesítéséből 2844,0 milliárd forintot tett ki a személyi juttatásokra és szociális hozzájárulási adóra, valamint a munkaadókat terhelő járulékokra kifizetett összeg, mely 200,3 milliárd forinttal magasabb, mint az előző év első tizenegy havi e célú kiadása. Ezenkívül az alábbi nagyobb összegű kifizetések történtek: 85,0 milliárd forint az Országos Rendőr-főkapitányságnál (pl. építési munkálatokra, objektumok kivitelezésére), 50,1 milliárd forint a Honvédelmi Minisztérium Védelemgazdasági Hivatal Anyagellátó Raktárbázisnál, 40,5 milliárd forint a Honvédelmi Minisztérium Védelemgazdasági Hivatala központi költségvetéséből szolgáltatások kifizetésére, többek között üzemeltetésre, karbantartásra, 33,2 milliárd forint a NAV-nál, főként informatikai eszközök beszerzésére, 32,4 milliárd forint a Külképviselet Igazgatásánál, döntően a 2018. január-december havi devizaellátmányra és a kihelyezett dolgozókat megillető munkabér utalására, valamint 27,7 milliárd forint a Magyar Államkincstárnál az étkezési Erzsébet-utalvány nyugdíjasok, nyugdíjszerű ellátásban részesülők részére történő biztosítása érdekében. A kiadások tartalmazzák továbbá a Központi Maradványalapba történő befizetéseket is.

A **szakmai fejezeti kezelésű előirányzatokon belül a hazai forrásból finanszírozott kifizetések** 2018 első tizenegy hónapjában 2440,4 milliárd forintot tettek ki, melyek 31,5%-kal teljesültek magasabban, mint az előző év azonos időszakának kiadásai. Ezen időszak teljesítéséből az alábbi tételek emelhetők ki: 339,8 milliárd forint kifizetés történt normatív finanszírozásra (köznevelési célú humánszolgáltatás és működési támogatás, nem állami felsőoktatási intézmények támogatása, hit- és erkölcsoktatás, tankönyvtámogatás, köznevelési szerződések, szociális célú humánszolgáltatások támogatása), 251,9 milliárd forint kifizetése kiemelt közúti projektekre, 115,0 milliárd forintot tett ki a „Modern Városok Program” keretében megvalósuló fejlesztések kifizetése, 106,7 milliárd forint folyósítása az „Autópálya rendelkezésre állási díj” törvénysorról, 96,3 milliárd forint utalása

a közúthálózat felújítására, 87,6 milliárd forint kifizetése a „Tömeges bevándorlás kezeléséhez kapcsolódó kiadások” törvényi sorról, elsősorban az Országos Rendőr-főkapitányság, illetve a Nemzetbiztonsági Szakszolgálat részére, 76,0 milliárd forint kifizetése közúthálózat fenntartásra és működtetésre, 70,1 milliárd forint utalás a „Nemzeti agrártámogatások” törvénysorról, 64,9 milliárd forint utalás a „Beruházás ösztönzési célú előirányzat” törvényi sorról, valamint 45,7 milliárd forint „A terrorellenes intézkedések megvalósításához kapcsolódó kiadások” sorról kifizetett összeg. A két év első tizenegy hónapjának kiadásai közötti eltérést többek között a „Kiemelt közúti projektek”, a „Közúthálózat felújítása” törvényi sorokról, valamint a Modern Városok Program fejlesztéseire kifizetett összegek magyarázzák. A kiadások tartalmazzák továbbá a Központi Maradványalapba történő befizetéseket is.

Az **uniós programok** előirányzatain 2018. november végéig összesen 1737,4 milliárd forint kifizetés történt, amely az éves előirányzat 71,9%-os teljesítését jelenti. Az év során felmerült kiadások legnagyobb részét a 2014-2020-as programozási időszak kohéziós operatív programjai adják, november végéig összesen 1418,2 milliárd forintot. A mostanáig legjobban teljesítő operatív programok: az Integrált Közlekedésfejlesztési Operatív Program (334,7 milliárd forint), az Emberi Erőforrás Fejlesztési Operatív Program (294,7 milliárd forint), valamint a Terület- és Településfejlesztési Operatív Program (281,2 milliárd forint).

A **2018. évi november végi, együttesen mintegy 9258 milliárd forint összegű kiadások** megoszlását a következő grafikon szemlélteti:

4. KAMATEGYENLEG

A bevételek és kiadások egyenlegeként adódó 879,6 milliárd forint összegű **nettó kamatkiadás** 66,7 milliárd forinttal lett kevesebb az előző év azonos időszakához képest, mely a kamatfizetések éven belüli eltérő lefutásával magyarázható.

A kamategyenleg összetétele (milliárd forintban)

	I-XI. hó	
	2017	2018
1. Bevétel	106,3	111,2
1.1. Forint	102,5	111,8
<i>1.1.1. Államkötvények kamata</i>	<i>102,3</i>	<i>111,7</i>
<i>1.1.2. Kincstárjegyek kamata</i>	<i>0,1</i>	<i>0,1</i>
<i>1.1.3. Repóügyletek kamata</i>	<i>0,1</i>	<i>0,1</i>
<i>1.1.4. KESZ forintbetét kamata</i>	<i>0,0</i>	<i>-0,1</i>
1.2. Deviza	3,8	-0,6
<i>1.2.1. Devizaműveletek kamatelszámolásai</i>	<i>3,8</i>	<i>-0,6</i>
2. Kiadás	1052,6	990,8
2.1 Forint	804,7	797,4
<i>2.1.1. Forinthitelek kamata</i>	<i>24,2</i>	<i>22,4</i>
<i>2.1.2. Államkötvények kamata</i>	<i>704,5</i>	<i>704,8</i>
<i>2.1.3. Kincstárjegyek kamata</i>	<i>76,0</i>	<i>70,3</i>
<i>2.1.4. Repóügyletek kamata</i>	<i>0,0</i>	<i>-0,1</i>
<i>2.1.5. Egyéb függő tételek</i>	<i>0,0</i>	<i>0,0</i>
2.2. Deviza	247,9	193,4
<i>2.2.1. Devizahitelek kamata</i>	<i>17,7</i>	<i>16,0</i>
<i>2.2.2. Devizakötvények kamata</i>	<i>230,2</i>	<i>177,4</i>
3. Kamategyenleg	946,3	879,6

II. AZ ÁLLAMHÁZTARTÁS KÖZPONTI ALRENDSZERÉNEK FINANSZÍROZÁSA

1. Állományi adatok

A központi költségvetés adóssága november végéig 2258,8 milliárd forinttal **növekedett** négy, egymást részben ellensúlyozó tényező következtében:

- **Az első tényező** a kedvező piaci helyzetben megvalósított nettó forintkibocsátás – jelentős részben a lakosságnak közvetlenül értékesített állampapírokból – 2334,9 milliárd forint összegben, ami a költségvetés éves hiányát és részben a lejáró devizaadósságot finanszírozza.
- **A második tényező** a forint árfolyamának az elmúlt év végéhez képest bekövetkezett gyengülése, amely az adósság devizában fennálló részének forintban számított nyilvántartási értékét 245,4 milliárd forinttal növelte.
- **A harmadik – előbbiekkal ellentétes, csökkentő hatású – tényező** a nettó devizatörlesztés 280,0 milliárd forint értékben.
- **A negyedik – szintén csökkentő hatású – tényező** a deviza-keresztárfolyamok változása és egyéb tényezők miatt bekövetkezett mark-to-market betétállományok csökkenése 41,5 milliárd forint összegben.

Az előzetes adatok szerint november végén a **központi költségvetés forint- és devizaadóssága** az alábbiak szerint alakult:

A központi költségvetés adósságának alakulása 2018-ban, milliárd forint

	2017. december 31.		kibocsátás (növekedés)	törlesztés (csökkenés)	egyéb változás	nettó változás	2018. november 30.		változás százalékpont
	előzetes állomány	megoszlás (%)					előzetes állomány	megoszlás (%)	
	I-XI. hónap								
1. Forint	20 689,4	77,35	11 849,5	9 514,6	0,0	2 334,9	23 024,4	79,38	2,03
1.1. Hitel	1 041,1	3,89	121,1	17,0	0,0	104,0	1 145,1	3,95	0,06
1.1.1. Külföldi	1 041,1	3,89	121,1	17,0	0,0	104,0	1 145,1	3,95	0,06
1.1.2. Belföldi	0,0	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,00	0,00
1.2. Állampapír	19 648,3	73,46	11 728,5	9 497,5	0,0	2 230,9	21 879,2	75,43	1,97
1.2.1. Piaci értékesítésű	19 609,2	73,32	11 728,5	9 497,5	0,0	2 230,9	21 840,1	75,30	1,98
1.2.1.1. Kötvény	11 767,1	44,00	2 958,8	1 656,4	0,0	1 302,4	13 069,6	45,06	1,06
1.2.1.2. Diszkont kincstárjegy	1 039,2	3,89	3 755,8	3 396,6	0,0	359,3	1 398,4	4,82	0,94
1.2.1.3. Lakossági állampapír	6 802,9	25,43	5 013,8	4 444,6	0,0	569,2	7 372,1	25,42	-0,02
1.2.2. Nem piaci értékesítésű	39,2	0,15	0,0	0,0	0,0	0,0	39,2	0,14	-0,01
2. Deviza	5 782,5	21,62	649,9	929,9	245,4	-34,7	5 747,9	19,82	-1,80
2.1. Hitel	929,1	3,47	220,3	381,8	40,7	-120,8	808,3	2,79	-0,69
2.1.1. Külföldi	929,1	3,47	220,3	381,8	40,7	-120,8	808,3	2,79	-0,69
2.1.2. Belföldi	0,0	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,00	0,00
2.2. Állampapír	4 853,5	18,15	429,5	548,1	204,7	86,1	4 939,6	17,03	-1,12
2.2.1. Külföldi	4 145,9	15,50	394,7	493,9	174,3	75,1	4 221,0	14,55	-0,95
2.2.2. Belföldi	707,6	2,65	34,8	54,2	30,4	11,0	718,6	2,48	-0,17
Összesen	26 472,0	98,97	12 499,4	10 444,5	245,4	2 300,3	28 772,2	99,20	0,22
Egyéb kötelezettség	274,2	1,03	917,8	966,3	7,1	-41,5	232,8	0,80	-0,22
MINDÖSSZESEN	26 746,2	100,00	13 417,1	11 410,8	252,5	2 258,8	29 005,0	100,00	0,00

Megjegyzés: a táblában szereplő tizedes eltérések kerekítésből adódnak.

A központi költségvetés devizaadóssága november végéig 34,7 milliárd forinttal 5747,9 milliárd forintra csökkent az elmúlt év végéhez képest. A devizaadósság részaránya a 2017. év végi 21,6%-os szintről 19,8%-os szintre csökkent a teljes adósságon belül.

A költségvetés forintadóssága november végéig 2334,9 milliárd forinttal nőtt, és 23 024,4 milliárd forintot tett ki, a forintrészarány elérte a teljes államadósság 79,4%-át. 2017 decemberében ez az arány 77,4% volt.

2018. november végén a lakossági állampapírok állománya 7372,1 milliárd forintot tett ki, ami 569,2 milliárd forint növekedést jelent 2017. december vége óta. Ez döntően három tényezőre vezethető vissza. A lakossági ügyfelek által vásárolható, egy évnél hosszabb futamidejű Prémium Magyar Állampapír és a Bónusz Magyar Állampapír együttes állománya 2018. november végén 507,3 milliárd forintos ez évi növekedés hatására 2964,8 milliárd forint volt. A kétéves futamidejű, fix kamatozású állampapír állománya 107,6 milliárd forint összegű növekedése következtében 484,4 milliárd forintra emelkedett november hó végéig. Az Egyéves és a Féléves Magyar Állampapírok állománya 3378,8 milliárd forint volt november végén, amely a forgalmazás során bankokhoz került lakossági állampapírok visszavásárlása és a befektetői kör szűkítése következtében 82,8 milliárd forinttal alacsonyabb a 2017. év végi állománynál.

A külföldi befektetők állampapír állománya novemberben 102,9 milliárd forinttal növekedett az előző hónaphoz képest. A külföldi állomány 93,5%-a, 3811,9 milliárd forint államkötvény és 6,5%-a, 264,8 milliárd forint diszkontkincstárjegy. A külföldi állomány átlagos hátralévő futamideje november végén 5,0 év volt, amely nem változott az előző hónap végéhez képest.

A deviza-államadósság kockázatainak csökkentése érdekében az ÁKK Zrt. swap műveleteket köt, amiből az adósságállomány részét képezik az ezen ügyletek után az ÁKK Zrt.-nél elhelyezésre kerülő fedezeti összegek (az ún. mark-to-market betétek) az egyéb kötelezettségek soron. Az elmúlt években az egyéb devizák (főként az USD) jelentősen felértékelődtek az euróhoz képest, az emiatt keletkező többletadósságot viszont a swapkötéssel sikerült kizárni. A vizsgált időszakban az egyéb kötelezettségek állománya 41,5 milliárd forinttal csökkent az euró ez évi átértékelődése és egyéb műveletek következtében. November végén az állomány 232,8 milliárd forintot tett ki, ami a teljes államadósság 0,8%-a.

2. Kamatok, hozamok alakulása

A *diszkontkincstárjegyek* novemberi aukcióin a havi átlagos fedezettség az előző havi 2,7-ről 2,0-re csökkent. A *kötvényaukciókon* a fedezettség az előző havi 2,8-ről 2,7-re mérséklődött.

A *3 hónapos diszkontkincstárjegy* utolsó novemberi aukcióján a hozam az egy hónappal korábbi aukcióhoz képest 4 bázisponttal csökkent és -0,11%-ot tett ki. A *12 hónapos kincstárjegy* utolsó novemberi aukcióján a kialakult átlaghozam 0,33% lett, amely 4 bázisponttal magasabb az októberi értéknél.

A *3 éves kötvényaukción* a hozam 1,47%-ot tett ki, amely 22 bázisponttal elmarad az utolsó októberi aukción kialakult átlaghozamtól. Az *5 éves kötvény* utolsó novemberi aukcióján az átlaghozam 2,83%-ot ért el, amely 29 bázisponttal alacsonyabb az utolsó októberi aukcióhoz képest. A *10 éves kötvényaukció* 3,63%-os átlaghozama 11 bázisponttal alacsonyabb, mint az utolsó októberi aukción kialakult átlaghozam.